

EDITORIAL

V roce 2017 dosahuje životního jubilea Eva Ryšavá, která svůj profesní život spojila s Národním muzeem. V muzejním a vědeckém světě byla uznávanou odbornicí na české kulturní dějiny 19. století. Jako vedoucí oddělení knižní kultury a zároveň zástupkyně ředitelky Knihovny Národního muzea také prokázala mimořádný organizační talent a skvělý lidský přístup. Byla rovněž jednatelkou a následně předsedkyní Matice české, sekce Společnosti Národního muzea, působící od roku 1831 při Národním muzeu. Díky této funkci, která spočívala i v důkladné přípravě bohatých kulturních programů a popularizaci literární historie, byla a stále je poměrně známá u široké veřejnosti.

V tomto dvojčísle Sborníku Národního muzea jsou otištěny příspěvky vědeckých pracovníků, muzejníků, archivářů a knihovníků, kteří měli profesně a lidsky k Evě Ryšavé blízko. Její zaměření na kramářské písňové tisky, jejichž výzkum výrazně posunula dál, inspirovalo řadu literárních a hudebních vědců k většímu zájmu o tuto problematiku. Ostatně dokazuje to i výběrová bibliografie připravená Michalem Klackem. Příspěvky Štěpánky Běhalové, Věry Thořové, Jiřího Fialy a Milady Pískové se recepcí tématu kramářských písňových tisků přímo dotýkají. Články Renaty Ferklové o pronásledovaném spisovateli Františku Křelinovi a Zdeňka Pousty o vlastenci Jaroslavu Císařovi obsahem odkazují také na příběh rodiny Ryšavých, postižené politickými represemi minulého režimu. Kořeny této rodiny sahají na střední Moravu, do Kojetína, ze kterého pocházel příbuzný Beda Dudík, mj. moravský historiograf, o němž pojednává příspěvek Richarda Mahela. B. Dudík byl rovněž středem vědeckého zájmu E. Ryšavé. Dobré jazykové vybavení E. Ryšavé pomohlo k navázání hlubších vztahů s odbornými institucemi v Německu. Text Helmy Schaefer, emeritní vědecké pracovnice Německého muzea knihy a písma v Lipsku, která i díky E. Ryšavé sledovala proměny moderní a současné české knižní kultury, je toho důkazem. Dlouholeté kolegyně z Knihovny Národního muzea, Marta Vaculínová, Helga Turková, Marta Čermáková a Eva Stejskalová, zde přispívají odbornými články, které odrážejí jejich dlouhodobý vědecký zájem, nebo krátkou osobní vzpomínkou. S osobní vzpomínkou přichází také muzikolog Jiří Traxler, známý i jako hudebník; v jeho repertoáru nechybí ani zhudebněné texty z kramářských písňových tisků.

Věříme, že tento Sborník Národního muzea k počtě Evy Ryšavé inspiruje k dalšímu studiu výše uvedené problematiky, na kterou se oslavenkyně celoživotně s velkým západem a s využitím bohatých sbírek Národního muzea zaměřovala.

Milá paní doktorko, přejeme Vám pevné zdraví a stále mnoho elánu do dalších let. Věříme, že se s Vámi budeme i nadále setkávat na půdě Národního muzea, jehož aktivity s hlubokým zájmem pravidelně sledujete.

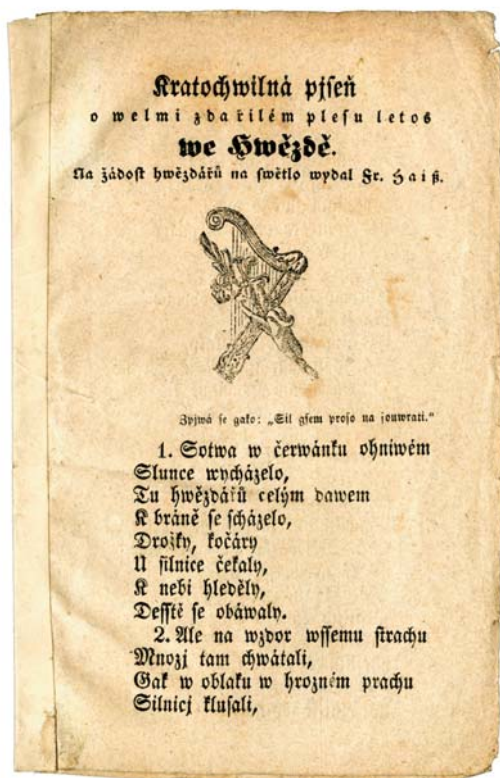
Pavel Muchka

Kramářský tisk „Kratochwilná píseň pro nyněgssj swět, wssem pannenkám na swětlo wydaná, obzwlásstně těm, kterj by se rádi wrchnostem wyrownali (!)“. Praha, Jan Spurný, 1860. KNM, sbírka kramářských písní, inv. č. KP 6880.

Kramářský tisk „Smutný a strassliwý Sen Wilhelma, newérneho (!) swé milence“. Jindřichův Hradec, Alois Josef Landfrasa, s.a. KNM, sbírka kramářských písní, inv. č. KP 7562.

Kramářský tisk „Kratochwilná piseň o welmi zdařilém plesu letos we Hwězdě“ od Františka Haise. Praha, Antonín Renn, 1859. KNM, sbírka kramářských písní, inv. č. Nár. A 3115.

Kramářský tisk „Nowá Piseň o Paustewnjkowi“. S.l., s.n., s.a. KNM, sbírka kramářských písní, inv. č. KP 8684.

EDITORIAL

In 2017, a life anniversary is celebrated by Eva Ryšavá, who connected her professional life with the National Museum. In the museum and scientific world, she was a renowned expert on Czech cultural history of the 19th century. As the head of the Book Culture Department as well as the Deputy Director of the National Museum Library, she also demonstrated exceptional organisational talent and excellent human approach. In addition, she was an executive officer and subsequently the chairperson of the Czech cultural association *Matices česká*, a section of the National Museum Society, which had been active at the National Museum from 1831. Thanks to this function, which also involved the thorough preparation of rich cultural programmes and the popularisation of literary history, she has been relatively well known to the wide public.

This double issue of *Acta Musei Nationalis Pragae* contains contributions by the researchers, museum workers, archivists and librarians who were both professionally and as people close to Eva Ryšavá. Her focus on broadside ballads, whose research she took further, increased the interest of a number of literary and music scholars in this issue. After all, this is also evidenced by the selected bibliography prepared by Michal Klacek. The articles by Štěpánka Běhalová, Věra Thořová, Jiří Fiala and Milada Písková directly concern the reception of the theme of printed broadside ballads. The content of the articles by Renata Ferklová on the persecuted writer František Křelina and by Zdeněk Pousta on the patriot Jaroslav Císař also refers to the story of Eva Ryšavá's family, affected by political repressions of the previous regime. The roots of this family go back to Central Moravia, Kojetín, the hometown of the family's relative Beda Dudík, i.a. a Moravian historiographer, discussed in the article by Richard Mahel. B. Dudík was also in the centre of scientific interest of E. Ryšavá. Her good language skills helped her to establish deeper relations with scientific institutions in Germany. This is proved by the text by Helma Schaefer, an emeritus scientist at the German Museum of Books and Writing in Leipzig, who, also thanks to E. Ryšavá, studied the transformations of modern and contemporary Czech book culture. E. Ryšavá's long-term colleagues from the National Museum Library, Marta Vaculínová, Helga Turková, Marta Čermáková and Eva Stejskalová, have contributed to this issue of *Acta Musei Nationalis Pragae* with their scientific articles reflecting their long-term research interest or with a short personal remembrance. A personal reminiscence has also been written by the musicologist Jiří Traxler, likewise known as a musician, whose repertoire includes broadside ballads set to music.

Hopefully, this issue of *Acta Musei Nationalis Pragae* in honour of Eva Ryšavá inspires further study of the above-mentioned topic, on which the honouree focused throughout her professional life with great fervour using the rich collections of the National Museum.

Dear Eva Ryšavá, we wish you good health and lots of energy in the years to come. We hope to continue meeting you on the grounds of the National Museum, whose activities you regularly observe with deep interest.

Pavel Muchka